

УДК: 340.12

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-71-2-28-34>

Стецюк Богдан Романович,
доктор юридичних наук, професор
(*Льотна академія Національного авіаційного
університету, м. Кропивницький*)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2273-637X>

Чорнобай Олена Леонідівна,
кандидат юридичних наук, доцент
(*Навчально-науковий інститут права, психології та
інноваційної освіти Національного університету
«Львівська політехніка», м. Львів*)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8958-6073>

МІСЦЕ ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНИХ НАУК

Розглянуто місце юридичної деонтології серед інших юридичних наук. Дано характеристику загальнонауковій частині деонтології та її зв'язку з галузевими правовими науками. Визначено характерні ознаки спеціальної частини деонтології. Сформульовано передумови теоретичного та філософського пізнання її предмета. Також з'ясовано вплив притаманної деонтології міждисциплінарності на роль цієї науки поміж інших правових наук.

Ключові слова: юридична деонтологія; юридична етика; правова доктрина; міждисциплінарні дослідження; юриспруденція.

Постановка проблеми. Розвиток юридичної деонтології потребує нових підходів до її теоретичного дослідження. Ці підходи мають бути сформовані з урахуванням сучасного змісту практичної діяльності юриста – у всій багатоманітності юридичних професій. Основними чинниками, які її змінюють, є розвиток громадянського суспільства, правових інститутів держави, а також вплив інформаційних технологій на суспільні відносини загалом. Зумовлені цими факторами зміни можуть бути предметом систематичних досліджень у галузі юридичної деонтології. Проте вони можуть потребувати міждисциплінарних досліджень, які дозволили б об'єднати методологію теоретико-історичних юридичних наук та інших суспільних наук. У контексті проблематики юридичної деонтології це підводить до критичного питання: чи має юридична деонтологія достатньо сформований понятійний апарат, який дозволив би відрізнити оновлений предмет дослідження від інших юридичних дисциплін?

Аналіз останніх досліджень проблеми. Теоретико-методологічні засади юридичної деонтології у вітчизняній науці отримали належне висвітлення в працях таких дослідників, як В. М. Горшенев, Є. О. Гіда, С. Д. Гусарев, П. М. Рабінович, О. Ф. Скакун, С. С. Сливка, В. Г. Сокуренок, О. Д. Тихомиров та інших. У їхніх роботах розглядаються проблеми методології юридичної деонтології як частини професійної підготовки юристів, а також як складової компетенції фахівців у галузі права. Надзвичайно корисними є праці таких польських дослідників, як Г. Іздебські, Т. Козловські, Р. Саркович, П. Скучинський, Я. Яворський тощо, присвячені основним засадам юридичної деонтології та узагальненню міжнародного досвіду в цій галузі. Віддаючи належне внеску попередників, зазначимо, що

одним із недостатньо розкритих аспектів проблематики залишається проблематика предмета та методології юридичної деонтології в перспективі міждисциплінарних досліджень.

Мета статті полягає в дослідженні місця юридичної деонтології в системі юридичних наук.

Виклад основного матеріалу. Загальноприйнятим є підхід до визначення юридичної деонтології як галузі юридичної науки, що є узагальненою системою знань про юридичну практичну діяльність, а також етику фахового поведіння юриста, правила дозвільного, заборонного, зобов'язувального та рекомендаційного характеру, якими повинен керуватися юрист у відносинах, що виникають під час виконання своїх повноважень [2, с. 7]. У такому тлумаченні юридична деонтологія є «дієвим механізмом ..., певною системою стандартів, що забезпечує визнання професійного обов'язку, форм, методів і шляхів його реалізації у практичній діяльності» [3, с. 287].

Зміст юридичної деонтології як суспільної науки полягає в тому, що вона показує юриспруденцію насамперед специфічною сферою діяльності людини. Тут проблематика моралі та моральності – загального предмета деонтології – розкривається не через вплив норми закону на життя окремої людини чи суспільства загалом, як може здатися на перший погляд. Передусім юридична деонтологія вивчає цінності, якими керується юрист як суб'єкт правоохоронної, правозастосовної, правозахисної діяльності.

Значення цих цінностей розкривається в нерозривному зв'язку з нормою закону. Якщо матеріальне та процесуальне право забезпечують формалізацію та незаперечність конкретних суб'єктивних прав та обов'язків, то деонтологія виконує роль регулятора у випадках, коли ситуація є не врегульованою законодавством або ускладнюється можливістю подвійного тлумачення норм.

Міркування юридичного характеру є основним засобом професійно-правової роботи юриста. Проте його судження також мають ураховувати чинні в суспільстві соціальні норми, які до того ж визначені моральними цінностями, звичаєм, професійною етикою тощо. На стику цих речей формується його особисте ставлення до «різноманітних зв'язків, які виникають між суб'єктами соціальної взаємодії й характеризують суспільство, до яких входять дані суб'єкти як цілісність» [4, с. 189]; формується правова оцінка ситуації та відбувається обґрунтування рішень.

Багатогранність практичних та теоретичних проблем юридичної деонтології зумовлена різноманітністю питань, які належать до сфери етики професійної діяльності юриста. Проте виокремлення та вузьке обговорення лише однієї з-поміж усього спектра проблем може показати, що інтерпретація цих цінностей може різнитися. На етичному рівні вона включає оцінку професійних обов'язків юристів із точки зору цілей та цінностей окремих юридичних професій, тоді як на соціальному рівні вона може оцінювати їх з огляду на принципи відповідальності, довіри та доброчесності. На моральному рівні це виражається в рефлексивному вивченні категорії відповідальності юристів як соціальної практики, а також у її підтриманні та розвитку. Убачається, що відмова від будь-якого із цих світоглядних та практичних аспектів проблематики стала б критичною для юридичної деонтології, оскільки означала б часткову відмову від специфічного для неї предмета пізнання.

Включення до проблематики юридичної деонтології широкого кола специфічних питань дає підстави розглядати її загальну та спеціальну частини. Загальна деонтологія вивчає особливості професійної діяльності юриста та формує основні нормативи, які відповідають стандарту його професіоналізму. У зв'язку з цим, у предметі загальної юридичної деонтології є можливим виділити такі напрямки дослідження:

- пізнання сутності внутрішнього імперативу службового обов'язку в правових ситуаціях;
- пошук та встановлення правової істини самим юристом (а не іншими особами, установами);
- використання в професійній та службовій діяльності разом із позитивним правом норми природного права для об'єктивної оцінки правової ситуації [1].

Зі свого боку, спеціальна деонтологія освітлює специфічні аспекти належної поведінки окремих юридичних професій і фахів – адвоката, прокурора, слідчого, нотаріуса або працівника певного відомства. Як спеціальна професійно-прикладна наука, юридична деонтологія входить у систему юридичних наук, об'єднаних загальною назвою – правознавство (юриспруденція), і пов'язана (прямо або побічно) зі всіма [2, с. 10; 5, с. 33].

Загальнонауковою основою юридичної деонтології є сукупність теоретико- та історико-правових, а також деяких суспільних наук. Такий стан речей зумовлений тим, що деонтологія поглиблено вивчає професійну діяльність та етику юриста, його особистий «культурний простір», який формується під впливом переважаючих у суспільстві форм політичної, економічної, психологічної та інформаційної культур, а також під впливом загальноприйнятих моральних та етичних норм. З огляду на це, проблематику юридичної деонтології слід розглядати як теоретико-правову, але водночас органічно пов'язану з галузями знань, які перебувають на межі з юриспруденцією, зокрема правовою психологією, політологією, естетикою.

Предмет юридичної деонтології має відмінності від предметів інших наук, що входять до групи історико-теоретичних наук. Її об'єднує з теорією держави та права лише те, що теорія держави та права певною мірою є вступом до галузевих наук (конституційного, адміністративного, кримінального, кримінально-процесуального, цивільного, цивільно-процесуального, трудового, сімейного, екологічного права тощо), а юридична деонтологія – до міжгалузевих (організаційних) юридичних наук (прокурорський нагляд, організація правосуддя, правоохоронні органи та ін.). Проте, на відміну від юридичної деонтології, теорія держави й права є загальнотеоретичною, оскільки виявляє і пояснює основні загальні закономірності розвитку держави й права, виробляє загальні поняття, категорії і принципи, на які спираються інші юридичні науки [5, с. 34–35].

Основне завдання юридичної деонтології як науки можливо охарактеризувати таким чином: вона покликана вивчити й узагальнити накопичений досвід про зміст і специфіку юридичної діяльності та на цій основі сформулювати сукупність дозвільних, заборонних, зобов'язувальних і рекомендаційних норм. З огляду на досить широке застосування історичного методу, ця правова наука може порівнюватися з теорією держави й права, проте їхній предмет дослідження кардинально відрізняється. Спрямованістю юридичної деонтології є пізнання «людського» в професійній юридичній діяльності: загальних та особливих характеристик їхньої повсякденної роботи, морально-етичної сторони прийнятих рішень, психології взаємодії людини з навколишнім світом у контексті професійної діяльності.

Завдяки такій спрямованості, юридична деонтологія не лише користується надбаннями інших галузей права та суспільних наук, але й слугує збагаченню та розвитку прикладних юридичних дисциплін шляхом вироблення стандартів та еталонів професійної поведінки, зокрема для криміналістики, судової експертизи, оперативно-розшукової діяльності та інших.

Юридична деонтологія спирається на знання галузевих (процесуальних) і міжгалузевих наук – конституційного, кримінального, кримінально-процесуального, адміністративного, адміністративно-процесуального, цивільного, цивільно-процесуального, трудового, екологічного, інформаційного права тощо. Вона «використовує досягнення наук, що вивчають державу і право зарубіжних країн у порівняльному плані (історія держави і права зарубіжних країн, конституційне право зарубіжних країн та ін.), і міжнародно-правові відносини (публічне і приватне міжнародне право, європейське право та ін. – дозволяє проводити порівняння, узагальнення іноземного досвіду, виробляти адаптовані моделі форм юридичної діяльності для національної правової системи, визначати напрямки та пріоритети розвитку професії)» [5, с. 35–36].

Вивчення спеціальної юридичної деонтології дозволяє виявити альтернативні погляди на її сутність як правової науки.

З одного боку, обмеження питань правової деонтології професійними обов'язками або професійними правилами вплине на те, що предмет стане вузькогалузевим. Наприклад, обов'язки та етику адвоката чи прокурора в судовому процесі тоді потрібно було б розглядати виключно як предмет процесуального права; професійну діяльність нотаріуса – як предмет

цивільного права; питання етики професійного самоврядування (як-от самоуправління членами колегій адвокатів чи нотаріусів) мали б розглядатися в межах адміністративного права.

З іншого боку, окреслення предмета деонтології права лише на основі загальних цінностей професійної юридичної діяльності, без необхідності з'ясовувати будь-яку «галузеву специфіку» призвело б до втрати юридичною деонтологією як наукою своєї ідентичності. Навіть більше, якби ці цінності могли бути взятими зі змісту правових актів, вони б також належали до специфічного предмета певної галузі права.

Якщо ж припустити, що будь-яка юридична спеціальність носить насамперед соціальний характер, то міркування щодо цілей та основних цінностей кожної з галузей права постають як нерозривні одне від одного в контексті предмета дослідження соціальних наук, зокрема соціології права. На цьому рівні слід зважати на системні, функціональні та інтерактивні фактори, а також, з огляду на принцип довіри та добросовісності, на соціальні очікування як усього суспільства, так і самих юристів стосовно їхніх професійних ролей. Однак якщо обмежитися суто виміром таких очікувань та розірвати зв'язок з аспектами професійної етики, то тоді сферу досліджень можна було б визначити як соціологію юридичних професій. Але й така дисципліна не могла б ототожнюватися з юридичною деонтологією.

Існує також точка зору, згідно з якою правова деонтологія як самостійна наукова дисципліна є філософським роздумом про моральність юридичної практики. «Процес обґрунтування деонтології є її своєрідною філософською «легітимацією», бо сама деонтологічна ідея – «належне» – демонструє нерозривний зв'язок між правознавством і філософією, зв'язок, завдяки якому сам феномен права, його зміст і призначення можуть бути осмислені та піддані рефлексії» [6, с. 3].

Убачається, що основою цієї точки зору є теза про те, що предмет деонтології є всеосяжним і не може бути зведений до наукової дисципліни або лише до предмета академічного викладання, чи лише до стандартів професійної практики. Натомість юридична деонтологія та етика тлумачаться як вираження спільних зусиль щодо визначення змісту належної юридичної практики, які показують способи одночасного морального задоволення адвоката, дотримання суспільних норм моралі та виконання запиту суспільства, нормативне регулювання суспільних відносин, установлення справедливості (духовної допомоги як методологічного підґрунтя в юридичній дійсності) тощо [7, с. 5; 12, с. 285–287].

Наведений вище підхід, хоча й декларує самостійність юридичної деонтології та етики як наукової дисципліни, усе ж визнає необхідність розрізняти в ній загальну частину, яка стосується всіх юридичних професій, та спеціальну частину для врахування специфіки окремих професій. Якщо юридична деонтологія за викладеною пропозицією є «філософським роздумом про моральність практики», то виникає питання про статус такої рефлексії серед наукових дисциплін. Можна припустити, що, хоча представлена таким чином деонтологія і виникла з науки про етику, усе ж вона не є самостійною, а залишається складовою загально-юридичних наук. Той факт, що методологія теоретико-історичних наук не є тотожною, а погляди на її зміст серед представників таких теоретико-правових дисциплін, як історія держави й права, з одного боку, та філософії права, з іншого боку, цілком закономірно різняться, не говорить про «неналежність» самого предмета юридичної деонтології чи етики царині юридичних наук. Правова природа багатьох понять юридичної деонтології, з огляду на їхнє загальне значення для правової системи загалом, говорить про доцільність як теоретичного, так і філософського пізнання.

Незважаючи на низку розбіжностей між теорією права та філософією права, усе ж слід погодитися, що теорія права «не виказує методологічної переваги над класичними філософськими міркуваннями про право», а «загальнонаукова практика має по суті філософський характер» [10, с. 217–218]. Можемо вважати, що і юридична деонтологія в разі тлумачення її змісту як «філософської рефлексії» може розглядатися в рамках теорії права та філософії права. Як методологічна співвідносність між цими науками, так і методологія

юридичної деонтології є близькою загальним юридичним наукам, хоча предметно відокремлена від них [11, с. 301].

Ураховуючи багатогранну структуру правової деонтології, також можемо припускати, що вона є горизонтально інтегрованою міждисциплінарною наукою. Дійсно, якщо дослідження етичних, соціальних та моральних аспектів професійної діяльності юриста проводяться також із використанням методології доктринальних, соціологічних та філософських наук, то результат цих досліджень, по-перше, може належати галузі деонтології і, по-друге, розкривати її міждисциплінарний характер.

Як зазначалося вище, юридична деонтологія знайомиться із предметом інших юридичних дисциплін і використовує їхні здобутки для проведення власних спеціальних досліджень. Однак, попри певну частку запозичення, такі дослідження є можливими виключно на основі власної методології. З огляду на це, міждисциплінарний характер правової деонтології не є визначальним для характеристики її місця серед інших правових наук. Звісно, це не означає, що тісний зв'язок з іншими дисциплінами не є важливим: наскільки юридична деонтологія використовує результати інших наук, настільки ж вона може виявитися придатною для планування досліджень в інших галузях права.

Міждисциплінарність сьогодні стає головною формою становлення нового знання, оскільки вважається, що повноцінна нова наукова гіпотеза не може виникнути «всередині» наявного знання, а тому наукову новизну забезпечує метафоричне перенесення знань з однієї сфери в іншу. Сьогодні міждисциплінарність є не просто черговим трендом юридичної науки, а важливим фактором отримання нових знань в умовах, коли вихід за межі власне юридичної логіки є конче необхідним [9, с. 262].

У широкому значенні міждисциплінарність передбачає взаємну інтеграцію організаційних концепцій, методологічних процедур, епістемології, термінології, даних та організації досліджень [8, с. 8]. Таким чином, серед умов міждисциплінарної інтеграції юридичної деонтології з теоретико-історичними та іншими суспільними науками (наприклад психологією, політологією, економікою) слід назвати основні.

По-перше, включені до участі в міждисциплінарних програмах дисципліни повинні бути достатньо розробленими.

По-друге, повинні існувати можливості діалогу між представниками окремих дисциплін, які беруть участь у програмі.

По-третє, міждисциплінарна програма повинна досягати цілей, які є однаково привабливими для кожної з дисциплін, а завдання програми – бути суспільно важливими та досяжними, з огляду на методологію та предмет дослідження.

Висновки. Узагальнення наведеного вище дозволяє констатувати таке:

1) багатогранність практичних та теоретичних проблем юридичної деонтології зумовлена різноманітністю питань, які належать до етичних аспектів юридичної професії. Вони мають оцінюватися з урахуванням етичного, соціального та морального компонентів;

2) проблематику загальної юридичної деонтології варто розглядати як теоретико-правову, але водночас органічно пов'язану з галузями знань, що перебувають на межі з юриспруденцією, зокрема правовою психологією, політологією, естетикою;

3) спрямованістю юридичної деонтології є пізнання «людського» в професійній юридичній діяльності, як-от загальних та особливих характеристик їхньої повсякденної роботи, морально-етичної сторони прийнятих рішень, психології взаємодії людини з навколишнім світом у контексті професійної діяльності. Тому міждисциплінарний характер юридичної деонтології полягає в дослідженні етичних, соціальних та моральних аспектів професійної діяльності юриста з використанням методології доктринальних, соціологічних та філософських наук.

Однак, попри певну частку запозичення, такі дослідження є можливими виключно на основі власної методології юридичної деонтології.

Список використаних джерел

1. Біленчук П. Д., Сливка С. С. Правова деонтологія; за ред. акад. П. Д. Біленчука. Київ : Атіка, 1999. 320 с.
2. Гапотій В. Д., Мінкова О. Г. Юридична деонтологія. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2018. 146 с.
3. Гіда Є. О. Систематизація підходів щодо розуміння предмету юридичної деонтології. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2012. № 2. С. 287–293.
4. Недюха М. «Суспільні відносини» та «соціальні відносини» як поняття політико-правової науки. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса*. 2018. № 2. С. 188–200.
5. Пендюра М. М., Дручек О. В. Юридична деонтологія. Ч. 1. Київ : НАВС, 2014. 169 с.
6. Рыскельдиева Л. Т. Идеиные основания юридической деонтологии. *Учёные записки Крымского федерального университета имени В. И. Вернадского. Юридические науки*. 2010. № 1. Т. 23 (62). С. 3–10.
7. Сливка С. С. Трансцендентальна методологія юридичної деонтології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Юриспруденція*. 2018. № 32. С. 4–6.
8. Філіпенко А. С. Міждисциплінарна методологія: базові принципи. *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 1. С. 7–13.
9. Цуркан-Сайфуліна Ю. Міждисциплінарна методологія в контексті права і влади. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 11. С. 262–267.
10. Kamela P. Teoria prawaa filozofia prawa. *Kwartalnik Prawa Publicznego*. 2006. № 4. S. 217–218.
11. Skuczyński P. Program badawczy etyki prawniczej. *Status etyki prawniczej*. Warszawa : LexisNexis, 2010. S. 295–302.
12. Tokarczyk R. Przedmiot etyki prawniczej. *Państwo, prawo, myśl prawnicza*. Lublin, 2003. 297 s.

References

1. Bilenchuk, P. D., Slyvka, S. S. (1999). Pravova deontolohiia [Legal Deontology]; za red. akad. P. D. Bilenchuka. Kyiv : Atika. 320 s [in Ukrainian].
2. Hapotii, V. D., Minkova, O. H. (2018). Yurydychna deontolohiia [Juridical Deontology]. Melitopol : FOP Odnoroh T. V. 146 s [in Ukrainian].
3. Hida, Ye. O. (2012). Systematyzatsiia pidkhodiv shchodo rozuminnia predmetu yurydychnoi deontolohii. Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka [Systematisation of Approaches to Understanding the Subject of Juridical Deontology. Herald of the Lugansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko]. № 2. S. 287–293 [in Ukrainian].
4. Nediukha, M. (2018). «Suspilni vidnosyny» ta «sotsialni vidnosyny» yak poniattia polityko-pravovoi nauky. Naukovi zapysky iPiEND im. I. F. Kurasa [“Relations of Society” and “Social Relations” as the Notions of the Political and Legal Science. Scientific Notes iPiEND named after I. F. Kuras]. № 2. S. 188–200 [in Ukrainian].
5. Pendiura, M. M., Druchek, O. V. (2014). Yurydychna deontolohiia : Ch. 1 [Juridical Deontology : Part 1]. Kyiv : NAVS. 169 s. [in Ukrainian].
6. Ryskeldiyeva, L. T. (2010). Ideinye osnovaniya yuridicheskoi deontolohii. Uchenyye zapisky Krymskoho federalnogo universiteta imeni V. Y. Vernadskoho. Yuridicheskiye nauki [Ideological Grounds of Juridical Deontology. Scientific Notes of the Crimea Federal University named after V. Y. Vernadskiy. Juridical Sciences]. № 1, T. 23 (62). S. 3–10 [in Russian].
7. Slyvka, S. S. (2018). Transtsedentalna metodolohiia yurydychnoi deontolohii. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. : Yurysprudentsiia [Transcendental Methodology of Juridical Deontology. Scientific Herald of the International Humanitarian University. Series : Juresprudence]. № 32. S. 4–6 [in Ukrainian].
8. Filipenko, A. S. (2018). Mizhdystsyplinarna metodolohiia: bazovi pryntsypy. Mizhnarodni vidnosyny. Serii «Ekonomichni nauky» [Interdisciplinary Methodology: Basic Principles. International Affairs. Series : Economic Sciences]. № 1. S. 7–13 [in Ukrainian].

9. Tsurkan-Saifulina, Yu. (2017). Mizhdystsyplynarna metodolohiia v konteksti prava i vlady. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo [Interdisciplinary Methodology in the Context of Law and Power. Entrepreneurship, Economy and Law]. № 11. S. 262–267 [in Ukrainian].
10. Kamela, P. (2006). Teoria prawaa filozofia prawa. Kwartalnik Prawa Publicznego. № 4. S. 217–218.
11. Skuczyński, P. (2010). Program badawczy etyki prawniczej. Status etyki prawniczej. Warszawa : LexisNexis. S. 295–302.
12. Tokarczyk, R. (2003). Przedmiot etyki prawniczej. Państwo, prawo, myśl prawnicza. Lublin. 297 s.

Stetsiuk Bohdan,

Doctor in Law, Professor

(Flight Academy of National Aviation University, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2273-637X>

Chornobai Olena,

PhD in Law, Associate Professor

(Educational and Scientific Institute of Law, Psychology and Innovative Education of Lviv Polytechnic National University, Lviv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8958-6073>

THE PLACE OF JURIDICAL DEONTOLOGY WITHIN THE SYSTEM OF JURIDICAL SCIENCES

The article defines the place of juridical deontology within the system of other juridical sciences. It has been stated that the matter of juridical deontology as a social science is to show jurisprudence as a specific field of a man's activity. The author reveals the essence of the interrelation of moral values with the norms of law, which is considered to be lawyer's basic postulate. Juridical deontology deals with a number of many-sided practical and theoretical problems, which are conditioned by a variety of questions lying in the field of ethics of the professional work of a lawyer. Deep analysis is given to the architectonics of the academic subject, which, due to the wide range of specific questions, provides the grounds to divide it into general and special parts. Each part is considered in their relationship with other juridical sciences. General juridical deontology targets the issues which should be viewed from the theoretical juridical perspective yet organically connected with the branches bordering jurisprudence in particular juridical psychology, politology and aesthetics. There is provided the ground for the idea that the general scientific basis for juridical deontology is the complex of theoretico-juridical and historico-juridical and some social sciences. The preconditions of theoretical and philosophic study of juridical deontology are well developed and its tasks as a science are revealed. There is also given a profound description of the impact of deontology interdisciplinary character on its place within other juridical sciences. Based on this analysis it has been found out that juridical deontology is horizontally integrated interdisciplinary science. Its interdisciplinary character finds its way in the study of ethical, social and moral aspects of the lawyer's professional work using the methodology of doctrinal, social and philosophical sciences.

Key words: *juridical deontology; juridical ethics; legal doctrine; interdisciplinary studies; jurisprudence.*

Надійшла до редколегії 12.05.2020